

Pilar III - Risiko og kapital 2015

Eika Boligkreditt AS

1 INNLEDNING

Formålet med dette dokumentet er å gi markedet informasjon om risikostyring og kapital i Eika Boligkreditt AS (heretter **EBK**). Dokumentet skal oppfylle krav til offentliggjøring av finansiell informasjon, jf. kapitalkravsforskriften del IX.

Eika Boligkreditt AS har som hovedformål å sikre lokalbankene i Eika Alliansen (eierbankene) tilgang til langsiktig og konkurransedyktig finansiering ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). En viktig del av selskapets forretningsidé er å øke eierbankenes konkurransekraft gjennom å bedre tilgangen til ekstern finansiering i det norske og internasjonale finansmarkedet, både når det gjelder løpetider, betingelser og dybde i tilgangen. Foretakets virksomhet har som formål å redusere eierbankenes risiko.

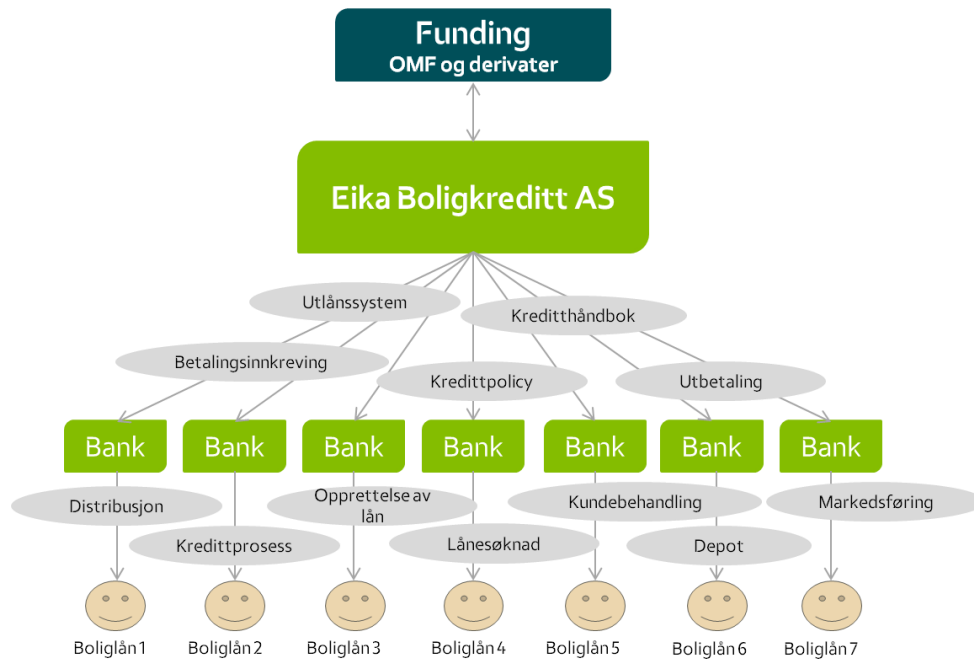
Ved utgangen av fjerde kvartal 2015 har eierbankene overført til sammen 64,5 milliarder kroner i utlån, og på den måten avlastet eget finansieringsbehov med tilsvarende beløp. Eika Boligkreditt har konsesjon som kredittforetak og tillatelse til å oppta lån i markedet ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. I Norge ble regelverket for obligasjoner med fortrinnsrett vedtatt i 2007, og etablerte dermed en ny type obligasjoner som i løpet av få år har blitt en viktig kilde for finansiering av utlånsaktiviteten i banker og kredittforetak. En samling av finansieringsaktiviteten knyttet til obligasjoner med fortrinnsrett i Eika Boligkreditt har sikret eierbankene en aktør i finansmarkedet som innehar de nødvendige forutsetninger for å oppnå konkurransedyktige vilkår og dybde i likviditet, både i Norge og internasjonalt.

2 SELSKAPSSTRUKTUR OG VIRKSOMHET

Det er etablert en støttemekanisme fra eierbankene til selskapet som består av eierbankenes forpliktelser til å tilføre selskapet likviditet og kapital i situasjoner hvor det er nødvendig. Eierbankene har et dynamisk eierskap i EBK, det sikrer minst en årlig justering av eierandelen til den enkelte eierbank slik at den tilsvarer bankens andel av utlånsbalansen i selskapet.

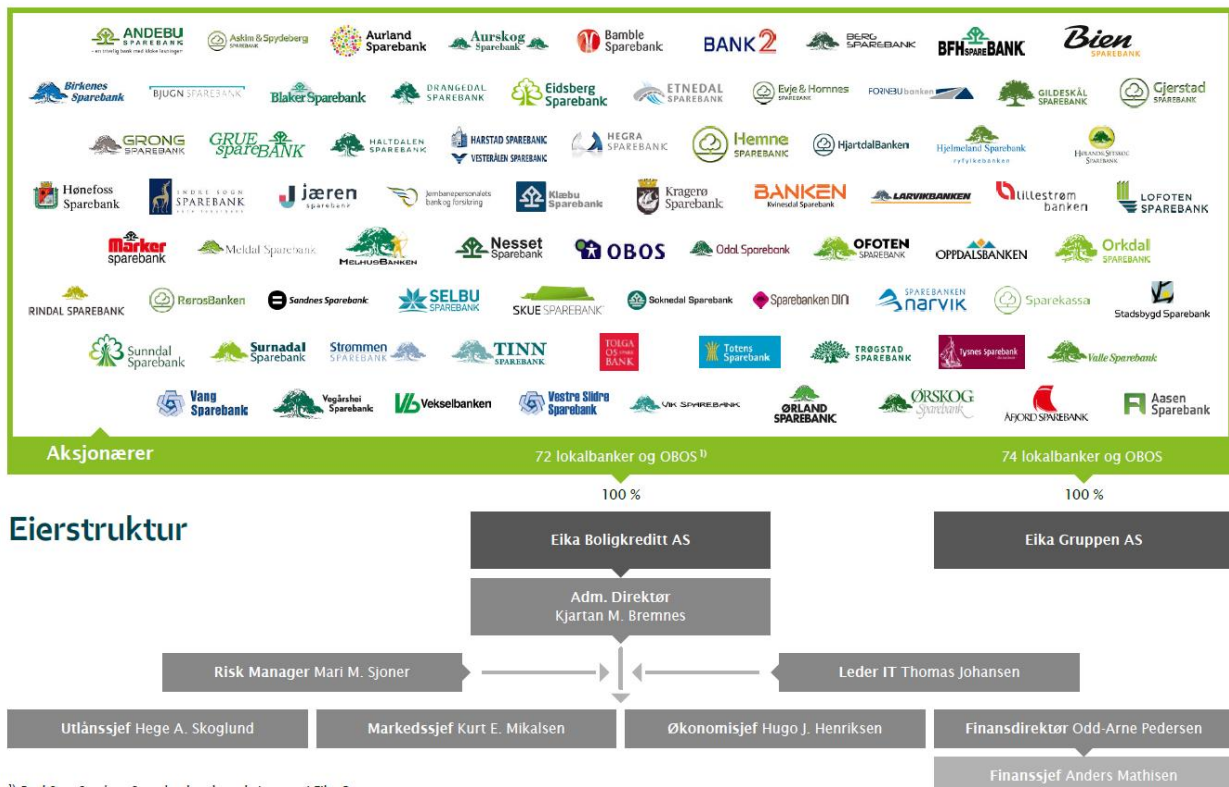
For å kunne være aktiv med utstedelser i både det norske og internasjonale finansmarked, må OMF utstedt av EBK ha internasjonal rating. Med internasjonal rating fra Moody's Investors Service (**Moody's**) har EBK mulighet til å diversifisere sin finansiering, samt å kunne finansiere seg der hvor man oppnår markedets beste betingelser. Eierbankene har ikke anledning til å utstede OMF direkte, men gjennom EBK har de likevel tilgang på konkurransedyktig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker.

Figur 1 Selskaps virksomhetsområde

Eierbankene er EBKs lokale representanter som distributører. De ordner alt knyttet til boliglånet, herunder behandling av lånesøknad, etablering av lånet, endringer på løpende lån og opplåning mv. For kundene vil derfor et boliglån plassert i EBK fullt ut oppfattes og føles som et lån hos eierbanken, fordi den alltid vil være kundens kontaktpunkt i forhold til boliglånet. EBK har i utlånsprosessen ansvar for drift av utlånssystem, kredittpolicy, samt utbetalinger.

Figur 2 Eierstruktur i Eika Alliansen

¹⁾ Bank2 og Sandnes Sparebank er kun aksjonærer i Eika Gruppen.

EBK er organisert i 5 avdelinger:

- Utlån
- Innlån og plassering
- Marked
- Økonomi og Back-Office
- Risk Management og Compliance

Selskapet har 19,8 årsverk pr. 31. desember 2015. I tillegg benyttes tjenester fra Eika Gruppen AS, herunder HR og lønn, juridisk, regnskap og profilering/market. Selskapets IT-plattform leveres også av Eika Gruppen AS.

3 BASEL II – KAPITALDEKNINGSREGLER

Krav til finansinstitusjonenes beregning av kapitaldekning, Basel II, ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Regelverket bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger fra Bank for International Settlements (BIS). Formålet med kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Mer risikosensitivt kapitalkrav;
- Bedre risikostyring og kontroll;
- Tettere tilsyn;
- Mer informasjon til markedet.

Figur 3 Basel II-oversikt over pilarene

Selskapet benytter standardmetoden for beregning av kapitalkrav knyttet til kredittrisiko, og basismetoden for beregning av kapitalkrav knyttet til operasjonell risiko. Dette innebærer at beregningen av kapitalkrav for disse risikoer følger kapitalkravsforskriftens kategorier og risikovektingsregler.

PILAR I

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. I pilar I inngår også kapitaldekning knyttet til derivatmotparters kredittverdighet (CVA-risiko).

PILAR II

Pilar II er basert på to hovedprinsipper. EBK skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil, og en strategi for å opprettholde kapitalnivået. I tillegg kan tilsynsmyndighetene gjennomgå og evaluere EBKs interne vurdering av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Finanstilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessige tiltak om de ikke er tilfredse med resultatet av prosessen.

PILAR III

Formålet med Pilar III er å supplere minimumskravene i Pilar I og den tilsynsmessige oppfølging i Pilar II. Pilar III skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll. Kravene til offentliggjøring er spesielt viktig når aktører i større grad kan benytte egne systemer og metoder for å beregne kapitalkravet.

Kapitalbehovet og kapitalmålene er vurdert ut fra det internasjonale kapitalkravsregelverket Basel II og Basel III, slik det er nedfelt i finansforetaksloven og kapitalkravsforskriften. Kravet til Finansforetaksloven § 13-6 er at et finansforetak skal til enhver tid ha ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved, og omfanget av den virksomhet institusjonen driver. Dette skal være vurdert både på kort og lengre sikt. Kapitaldekningen skal følgelig være høyere enn minimumskravene på 8 % og gjeldende bufferkrav, som er nærmere fastlagt i Finansforetaksloven kapittel 14. Finanstilsynet vil evaluere både EBKs kapitalmål og dokumentasjonen av de vurderinger som styret har lagt til grunn for sine konklusjoner.

BEREDSKAPSPLAN FOR KAPITALDEKNING

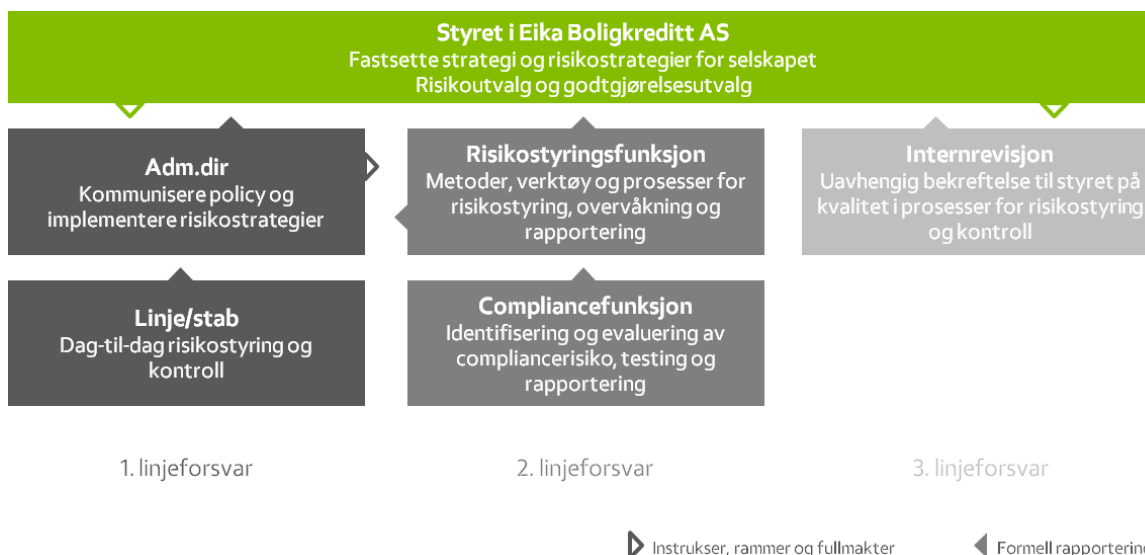
Selskapet har etablert en beredskapsplan for kapitaldekning som skal bidra til at det eksisterer gode prosesser for styring av kapital. EBKs eierbanker er alle underlagt kapitaldekningskrav og har gjennomgående høy soliditet. Eierbankene er gjennom avtaleverk forpliktet til å delta i emisjoner for å styrke kapitalen i selskapet, fordelt etter eierbankens andel av EBKs utlånsportefølje.

4 OVERORDNET RISIKO- OG KAPITALSTYRING

RISK MANAGEMENT I EBK

Ansvar for gjennomføring av selskapets overordnede styring og kontroll er organisert på følgende måte:

Figur 4 Styring og kontroll

EBK har etablert et rammeverk for styring og kontroll gjennom risikostreger fra selskapets styre med kvartalsvis rapportering av status og utvikling. Det overordnede faglige ansvaret for risikostyring i selskapet er hos administrerende direktør. Selskapet vil ha fokus på å ha tilstrekkelige ressurser innenfor risikostyring og compliance, og vil løpende vurdere tilgjengelig kompetanse og kapasitet.

Det gjennomføres kvartalsvis risk- og compliancerapportering som gir en samlet oversikt over eksponering i forhold til etablerte rammer i selskapet, slik at ledelsen, risikoutvalget og styret kan påse at risikoeksponeringen er innenfor fastsatt risikovilje. Rapporteringen kvantifiserer og vurderer alle hovedrisikoer som er relevante for selskapet, herunder strategisk risiko, kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, renterisiko, likviditets- og refinansieringsrisiko og operasjonell risiko.

Et godt internt kontrollmiljø forutsetter forankring i hele organisasjonen, fra den enkelte medarbeider til selskapsledelsen og styret. Selskapets internrevisor er PricewaterhouseCoopers.

ICAAP-PROSESSEN

Virksomheten er underlagt krav til å gjennomføre Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) i tråd med finansforetaksloven § 13-6. Prosessen innebærer vurdering av behov for kapital hensyntatt selskapets mål, strategi, aktuelle og forventede risikoeksponeringer, samt gjeldende risikorammer og regulatoriske bestemmelser. Videre skal ICAAP bidra til å gi felles forståelse av risikobildet i selskapet og gi muligheter for evaluering av risiko opp mot kvaliteten på styring og kontroll. Dette gir grunnlaget for å fastsette kapitalmålene.

Estimerte budsjetter og prognoser utarbeides for 3 år frem i tid av administrasjonen. Basert på budsjett og prognose som representerer forventet utvikling i selskapet, foretar risk- og compliancefunksjonen beregninger av kapitalbehov for de neste 3 år.

Risk- og compliancefunksjonen foretar utover dette stresstester av hva som vil være et rimelig, men strengt nedgangsscenario. Scenarioet er ment å reflektere en verste-fall-situasjon for selskapet.

Den foreløpige ICAAP-rapporten er viktig for styrets vurdering av at selskapet har forsvarlig egenkapital og likviditet, jf. aksjeloven § 3-4 og eventuelle muligheter for å utbetale utbytte, behov for tilførsel av kapital, mv. Prosessen i styret innebærer gjennomgang og diskusjon av viktige forutsetninger i ICAAP-analysen, herunder:

- vesentlige forutsetninger i budsjett og 3 års prognose,
- vurdering av om stresstester er tilstrekkelig konservativ til å dekke en verste-fall situasjon, og
- vurdering av kapitalnivået, dvs. hvor mye kapital selskapet bør ha, herunder hvor stor buffer styret finner forsvarlig/ønskelig.

Innspill fra den innledende ICAAP-prosessen med vurderinger i siste styremøte før årsskiftet, samt endelige årsregnskap, danner grunnlaget for oppdaterte ICAAP-beregninger. Det utarbeides en ICAAP-rapport som oppsummerer ICAAP-arbeidet for selskapet. Styret i EBK godkjenner endelig ICAAP for selskapet som oversendes Finanstilsynet på forespørsel.

5 RISIKOVILJE OG KAPITALSTRATEGI

Tabell 1 Selskapets risikovilje

Risikotype	Risikovilje
Strategisk risiko	Lav
Kreditrisiko knyttet til utlån	Lav
Motpartsrisiko	Lav
Markedsrisiko	Moderat
Renterisiko knyttet til rentenetto	Lav
Finansierings- og likviditetsrisiko	Moderat
Operasjonell risiko	Lav

KAPITALMÅL OG BUFFERKRAV

I tråd med innføring av motsyklisk buffer fra 30. juni 2015 har selskapet oppdatert sine kapitalmål til å tilfredsstillere regulatoriske minstekrav og gjeldende bufferkrav til kapital. Basert på resultatet i endelig ICAAP vil det fastsettes en pilar 2-buffer gjeldende fra 31.03.2016. Bufferen er fastsatt til 0,5 % for å dekke et estimert tapspotensiale i ICAAP. Selskapet skal tilfredsstillere et økt krav til motsyklisk buffer, som er vedtatt å være 1,5 % fra 30. juni 2016. Dette betyr at kapitalmålet vil øke med 1 prosentpoeng i løpet av 1. halvår 2016. Selskapet har vedtatt å oppfylle kapitalmål tråd med tabellen nedenfor, samt til enhver tid oppfylle gjeldende bufferkrav.

Tabell 2 Kapitalmål for EBK i ICAAP-perioden

Kapitalmål	31. des. 2015	31. mar. 2016	30. jun. 2016	30. jun. 2017
Rent kjernekapitalmål	11.0 %	11.5 %	12.0 %	12.0 %
Kjernekapitalmål	12.5 %	13.0 %	13.5 %	13.5 %
Kapitalmål	14.5 %	15.0 %	15.5 %	15.5 %

Dersom behovet for kapital endrer seg, gir aksjonærvtalen en betydelig forutsigbarhet knyttet til tilførsel av kapital fra eierbankene. Selskapets kapitalmål vil justeres dersom motsyklisk buffer endres og vil ved en eventuell økning av bufferen ha minimum 12 måneder på å tilpasse et nytt krav.

Kombinert bufferkrav utover selskapets minstekrav til kapital skal dekkes med ren kjernekapital og består av systemrisikobuffer, bevaringsbuffer og motsyklisk buffer. I tillegg er det fastsatt krav til ren kjernekapital for systemviktige institusjoner (SIFI). Felles for bufferkravene er at muligheten for utbytte- og bonusutbetalinger begrenses i en situasjon der selskapet ikke tilfredsstiller kravene.

Tabell 3 Kapitalbufferkrav pr. 31.12.2015 (tall i tusen)

Buffertype	Krav til ren kjernekapital	
Bevaringsbuffer	2.5 %	687,750
Systemrisikobuffer	3.0 %	825,300
Motsyklisk buffer	1.0 %	275,100
Kombinert bufferkrav		1,788,150

Pr. 31. desember 2015 har selskapet 1,8 milliarder i kombinert bufferkrav, og dette er dekket med ren kjernekapital.

6 KAPITAL

Selskapet benytter standardmetoden for beregning av kapitalkrav til kredittrisiko, og basismetoden for beregning av operasjonell risiko. For beregning av kapitalkrav til markedsrisiko, herunder kapitalkrav på likviditetsplasseringer, benyttes standardmetoden for kredittrisiko.

Regelverket etter kapitalkravsforskriften, innebærer følgende vektingsregler av vesentlig betydning for kredittrisikoen i selskapet:

Engasjement	Risikovekt	Vurdering av kapital i forhold til risiko
Lån med pant i bolig innenfor 80 % av forsvarlig verdi	35 %	Kredittrisiko
Lånetilsagn og delutbetalte lån gitt med forutsetning om pant i bolig innenfor 60 % av boligens verdi. Konverteringsfaktor på 20 % og 50 %.	35 %	Kredittrisiko
Bankinnskudd uten binding	20 %	Motpartsrisiko
Derivater, avhenger av rating	20 % / 50 %	Motpartsrisiko
Lokale og regionale myndigheter, herunder kommuner	20 %	Markedsrisiko
Obligasjoner med fortrinnsrett	10 %	Markedsrisiko
Stater og sentralbanker	0 %	Markedsrisiko

Balanseførte eiendeler og annen kredittrisiko vektet som utgangspunkt 100 % med mindre annet er særskilt spesifisert.

Beregning av kapital for operasjonell risiko etter basismetoden innebærer at kapitalkravet fastsettes i forhold til selskapets rentenetto og andre inntekter. Vurderingen av den operasjonelle risiko baseres på erfarte hendelser, hendelser i bransjen for øvrig og iboende risikoer.

Beregning av kapital for motpartsrisiko, herunder risiko for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA-risiko), beregnes etter standardmetoden for CVA-risiko, jf. kapitalkravsforskriftens § 20a-3. Dette tilleggskravet beregnes basert på motpartens kredittverdighet, og kalles Credit Valuation Adjustment (CVA). CVA-tillegget ble en del av beregningsgrunnlaget fra og med 30. september 2014.

Basert på samlet eksponering og selskapets styring og kontroll med risikoen er det foretatt beregninger av de risikotyper som ikke dekkes av Pilar I – minimumskravet til ansvarlig kapital.

Tabell 4 Status på kapitaldekning pr. 31. desember 2015 (tall i tusen)

Status kapitaldekning	31.12.2015
Aksjekapital	856,674
Overkurs	2,203,709
Annen innskutt egenkapital	477,728
Fond for urealisert gevinst	85,773
Annen egenkapital	1,003
Sum egenkapital	3,624,887
Immaterielle eiendeler	(3,690)
Verdijusteringer finansielle instrumenter	(14,657)
Ren kjernekapital	3,606,540
Hybridkapital	448,775
Kjernekapital	4,055,315
Tilleggskapital	449,518
Netto ansvarlig kapital	4,504,832
Beregningsgrunnlag og kapitaldekning	
Vektet beregningsgrunnlag kredittrisiko	25,243,451
Vektet beregningsgrunnlag CVA-risiko	1,929,894
Vektet beregningsgrunnlag operasjonell risiko	336,653
Sum vektet beregningsgrunnlag	27,509,998
Kapitalkrav tilsvarende 8 prosent av beregningsgrunnlag	2,200,800
Overskudd av ansvarlig kapital	2,304,033
Ren Kjernekapitaldekning	13.11 %
Kjernekapitaldekning	14.74 %
Kapitaldekning	16.38 %

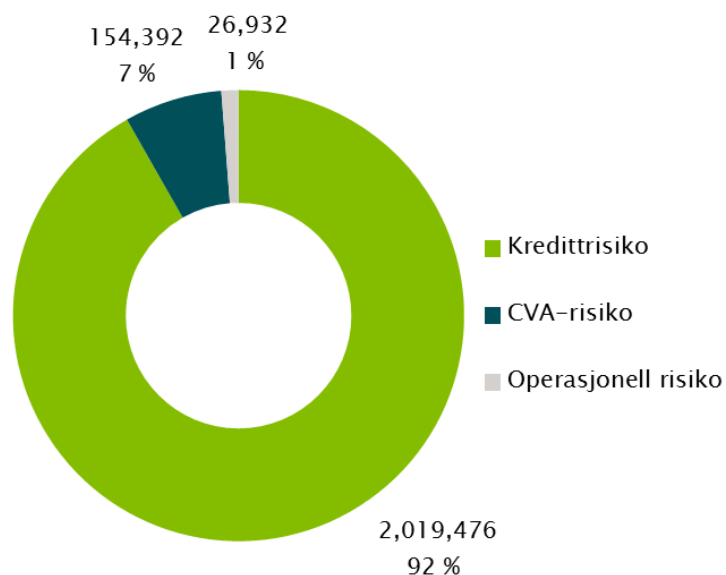
Selskapet hadde pr. 31.12.2015 en kapitaldekning på 13,11 % i ren kjernekapitaldekning, 14,74 % i kjernekapital og 16,38 % ansvarlig kapital.

OPPSUMMERING AV REGULATORISKE KAPITALKRAV

Tabell 5 Kapitalkrav fordelt på risikotype (tall i tusen)

Stat us kapitaldekning	31.12.2015
Ren kjernekapitaldekning	13.11 %
Kjernekapitaldekning	14.74 %
Kapitaldekning	16.38 %
Kreditrisiko	2,019,476
CVA-risiko	154,392
Operasjonell risiko	26,932
Sum Pilar I	2,200,800

Figur 5 Kapitalkrav Pilar I (tall i tusen)

UVEKTET KJERNEKAPITALANDEL (LEVERAGE RATIO)

Gjennomføringen av CRD IV i norsk regelverk innebærer at uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) skal rapporteres og inngå som en del av vurderingen av samlet kapitalbehov under pilar II før et minstekrav i pilar I introduseres i 2018. Den uvektede kjernekapitalandelen har til hensikt å fungere som sikkerhet mot for lavt beregningsgrunnlag i kapitaldekningsberegningene.

Rapportering av uvektet kjernekapitalandel under CRD IV i Norge vil være i tråd med EU-standardene. Finanstilsynet er bedt av Finansdepartementet om å utarbeide høringsnotat og forslag til forskriftsregler om uvektet kapitalandel innen utgangen av mars 2016. Finansdepartementet ber videre om definisjoner av teller og nevner i kapitalbrøken. Det er også bedt om en vurdering av hvilket nivå det vil være hensiktsmessig å legge seg på for norske banker, kredittforetak og morselskap i finansforetak, herunder differensiering mellom disse, gitt at et uvektet kapitalkrav innføres uten at det erstatter andre kapitalkrav.

Selskapet har rapportert uvektet kjernekapitalandel til offentlige myndigheter siden 30. september 2014. Innrapporteringen er via standardiserte skjema, men uten noe foreløpig fastsatt indikatorkrav. Regelverket for uvektet kjernekapitalandel i EU er ennå ikke klart, men basert på Baselkomiteens forslag ser det foreløpig ut til at minstekravet blir 3 prosent fra 2018. EBK har foretatt et estimat av leverage ratio frem i tid basert på Finanstilsynets beregningsmetode og oppfyller det signaliserte kravet på 3 %.

I beregningen av uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) er det med dagens rapporteringsstandard ikke tillatt å hensynta sikkerheter fra derivatmotparter i beregningen av derivateksponeringen. I tillegg må beløpet beregnes etter markedsverdimetoden. Dette gir uheldige utslag for EBK og medfører at indikatoren ikke er et godt bilde på faktisk risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging. Det er faktisk slik at beregningsmetoden straffer foretak som har avtale om å motta sikkerhet for økt markedsverdi på derivater. Vi har derfor også gjennomført beregninger av leverage ratio som viser netto derivateksponering beregnet etter standardisert metode i kapitalkravsforordningen.

Tabell 6 Uvektet kjernekapitalandel pr. 31. desember 2015.

Uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio)	31.12.2015
Balanseposter (eksl. finansielle derivater)	79,618,811
Verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi	14,657
Derivateksponering (MV-metoden uten fratrukket sikkerhet)	13,319,888
Derivateksponering (Std. metode fratrukket sikkerhet)	3,451,519
Lånetsagn/delutbetalte lån	1,303,965
Sum balanse og utenom-balanseposter (MV-metoden)	94,257,321
Sum balanse og utenom-balanseposter (Std. Metode)	84,388,952
Egenkapital	3,606,540
Kjernekapital	4,055,315
Uvektet ren kjernekapitalandel (MV-metoden)	3.83 %
Uvektet kjernekapitalandel (MV-metoden)	4.30 %
Uvektet ren kjernekapitalandel (Std. metode)	4.27 %
Uvektet kjernekapitalandel (Std. metode)	4.81 %

7 STRATEGISK OG FORRETNINGSMESSIG RISIKO

Definisjon: Strategisk og forretningsrisiko er definert som risikoen for svekket lønnsomhet pga. endringer i konkurranse, rammebetingelser, eksterne faktorer, herunder også politisk risiko og regulatorisk risiko. Dette inkluderer risikoen for manglende samvariasjon mellom inntekter og kostnader over tid, det anses hensiktsmessig å vurdere forretningsrisikoen i sammenheng med strategisk risiko. Strategisk og forretningsrisiko omfatter også ratingrisiko, omdømmerisiko, eierrisiko samt belønnings- og insentivrisiko.

RISIKOVILJE OG EKSPONERING

Strategisk og forretningsmessig risiko i selskapet skal være lav. Selskapet har etablert en god forretningsstrategi og omfattende risikostrategier for styring av strategisk risiko. Det er etablert målsetninger i forretningsstrategien, og øvrige strategier har overordnede rammer knyttet til risikovilje. Selskapets forretningsidé er å tilføre bankene økt konkurransekraft og redusere deres risiko ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett i det norske og internasjonale finansmarked. Gjennom dette skal EBK ved profesjonell pleie av finansmarkedene, god internasjonal rating og høy kvalitet på sikkerhetsmassen og risikostyring, sikre eierbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. For å oppnå denne strategien er satsningsområdene knyttet til:

- Bærekraftig vekst
- God internasjonal rating
- Lønnsom og kostnadseffektiv
- Forsvarlig risiko
- Kvalitet i alle ledd

Selskapets omdømmerisiko er i vesentligste grad relatert til selskapet som fundingkilde. EBK har ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) og en nedgradering i rating vil være skadelidende. Ratingselskapet Moodys gjør en vurdering av eierbankene som helhet i tillegg til å vurdere kvaliteten i selskapets sikkerhetsmasse. Spesielt er vurderingen av eierbankene sårbar da dette avhenger av i hvilken grad norske myndigheter er villige til å redde bankene i en krisesituasjon. Hvis en nedgradering inntreffer vil færre investorer investere i selskapets OMFer og vil kreve et høyere risikopåslag hvis de velger å investere.

EBK er eksponert for omdømmerisiko knyttet til Eika som merkevare. Uheldige hendelser i et av Eikaselskapene eller bankene kan medføre negative rykter og konsekvenser EBK må håndtere. Utover dette er selskapet eksponert for effekter av politiske endringer. En vesentlig andel av markedsbaserte utstedelser fra norske obligasjonsutstedere foretas i andre valutaer enn norske kroner. Eventuelle hendelser i norsk politikk har innvirkning på norske utsteders omdømme internasjonalt. Dette går også på norske myndigheters vilje til å støtte norske banker i krisesituasjoner. Beslutninger tatt av norske myndigheter har historisk fått direkte effekt på norske utsteders mulighet for finansiering og kredittpåslag. Likevel er risikoen knyttet til dette størst internasjonalt og for utstedere som har statlig eier, og det er spesielt i perioder der selskapet må refinansiere forfall som er av den størrelsesorden at de ikke kan foretas i det norske markedet at slik politisk risiko/omdømmerisiko er størst.

STYRING OG KONTROLL

For å sikre styring og kontroll med strategisk og forretningsmessig risiko er det viktig med gode strategiprosesser. Selskapet har et årshjul der revisjon av forretningsstrategi og risikostراتيجier inngår som faste oppgaver. En del av styring og kontroll med forretningsrisikoen, er blant annet endringer i selskapets garantiavtaler med eierbankene.

Fokus på god risikostyring, compliance, etikk, varsling om kritikkverdige forhold, håndtering av interessekonflikter, samt øvrige policyer, strategier og rutiner, skal bidra til at selskapet ivaretar prosesser på en god måte.

KAPITALBEHOV

Strategisk og forretningsmessig risiko inngår ikke i beregning av Pilar I-krav til kapital. Vurdering av kapitalkrav for strategisk og forretningsmessig risiko inngår i vurderingen av Pilar II-krav, og selskapets kapitalmål vurderes å være tilstrekkelig for å dekke risikoer utover minimumskrav i Pilar I.

8 KREDITTRISIKO

Definisjon: Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, tilsagn om lån til kunder, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter. Kredittrisiko avhenger blant annet av fordringens størrelse, tid til forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil.

RISIKOVILJE OG EKSPONERING

Kredittrisikoen knyttet til utlån skal være lav. EBK skal i sin kredittpolicy og utlånsvirksomhet hensynta de til enhver tid gjeldende regler for kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, jf. finansforetaksloven § 11-5 flg. Selskapets strategi for kredittrisiko på utlån har som formål å minimere risiko for tap på utlån, samt å opprettholde en kredittrisiko som er lavere enn hos sammenlignbare selskaper. På denne måten vil selskapets obligasjoner være et preferert valg for investorene.

Selskapets kredittrisiko er sterkt begrenset gjennom vedtektsbestemte formål, strategi, distributørbankenes garantiansvar og selskapets kredittstrategi. Selskapets kredittrisiko er hovedsakelig relatert til balanseførte poster, men selskapet har også kredittrisiko utenfor balansen. EBK benytter standardmetoden for å beregne kapitalkrav for kredittrisiko. Pr. 31. desember 2015 utgjorde kredittrisikoen 92 % av selskapets kapitalkrav i Pilar I. I dette kapitlet håndteres kredittrisiko knyttet til utlån med pant i bolig. Øvrig kredittrisiko håndteres under motpartsrisiko og markedsrisiko.

Selskapet rapporterer etter International Financial Reporting Standards (IFRS) og verdsetter utlån til flytende rente til amortisert kost og utlån med fast rente til virkelig verdi. Markedsverdien på utlån med flytende rente er vurdert å ha en verdi lik amortisert kost, mens utlån til fast rente er tilsvarende vurdert lik amortisert kost justert for nåverdien av differansen mellom lånenes faste rente og gjeldende tilbudte fastrente på balansedagen. For utlån med fast rente benyttes vilkår fastsatt i forskrift for kredittavtaler for å beregne den virkelige verdien. Den virkelige verdien til hvert enkelt lån fastsettes ut i fra hvilken under- eller overkurs kunden vil få eller må betale ved en eventuell innfrielse av fastrentelån. Denne verdien er derfor avhengig av renteutviklingen, og verdisvingninger får resultateffekter. Selskapet har også utlån til finansiering av fellesgjeld i borettslag.

GENERELT OM KREDITTRISIKO I EBK

EBK har aldri hatt regnskapsmessig mislighold over 90 dager på sine utlån, og heller ingen tap i forbindelse med utlånsvirksomheten¹. Garantistrukturen mellom EBK og distributørene reduserer kredittrisikoen for selskapet, og det medfører at selskapet heller ikke forventer tap i fremtiden. Selskapet har derfor aldri foretatt nedskrivninger knyttet til verdifall på utlån.

¹ Det følger av kapitalkravsforskriften § 10-1 at et lån er misligholdt når en betaling er forsinket med mer enn 90 dager, og forsinkelsen ikke skyldes tilfeldige forhold hos kunden. Dersom foretaket har misligholdte lån som har ubetalte terminforfall med mer enn 90 dager er lånet å anse som tapsutsatt. Tapsutsatte lån er ikke nødvendigvis misligholdt, men kundens økonomiske situasjon og verdien av sikkerhetene innebærer fare for tap.

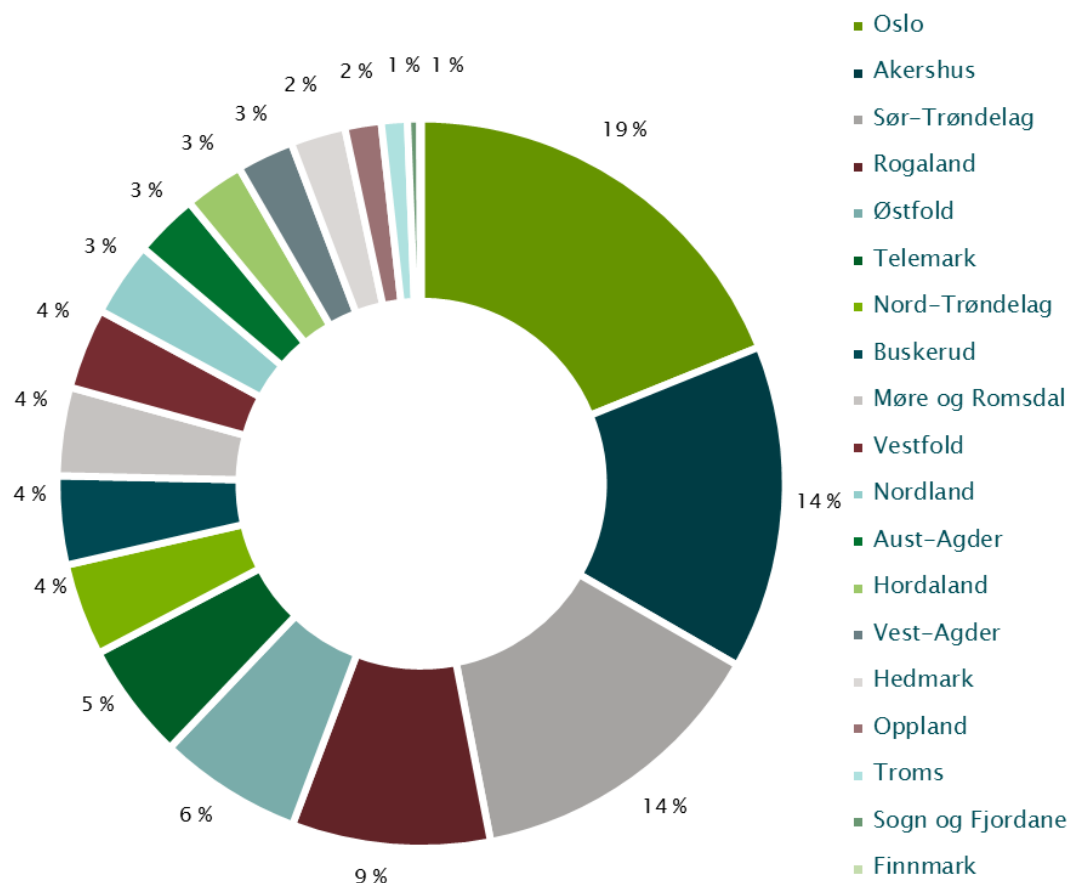
Tabell 7 Kredittrisiko: Spesifikasjon av risikovektet volum og kapitalkrav (tall i tusen)

Kredittrisiko	Paragraf	KF	Balanseført beløp	Poster utenom balansen fratrukket sikkerhet	Risiko-vekt	Beregnings-grunnlag	Kapitalkrav 8 %
Stater	§ 5-1		2,866,306		0 %	-	-
Kommune- og fylkeskommune	§ 5-2		2,862,239		20 %	572,448	45,796
Bankinnskudd/utlån til kredittinstitusjoner	§ 5-6		3,386,650		20 %	677,330	54,186
Lånegarantier fra bankene	§ 5-6			1,876,973	20 %	375,395	30,032
Derivater AA-rating (standardisert metode)	§ 5-6 og § 23			2,706,471	20 %	541,294	43,304
Derivater A-rating (standardisert metode)	§ 5-6 og § 23			745,047	50 %	372,524	29,802
Foretak (uten rating)	§ 5-7		29,700		100 %	29,700	2,376
Lån med pantesikkerhet i bolig innenfor 80%	§ 5-9		64,595,710	(1,876,973)	35 %	21,951,558	1,756,125
Lånetilsagn (varighet 30 dager)	§ 5-9 og § 6-1 (9)	0.2		891,202	7 %	62,384	4,991
Delutbetalte lån	§ 5-9 og § 6-1 (8)	0.5		412,763	18 %	72,234	5,779
Obligasjoner med fortrinnsrett	§ 5-13		5,878,365		10 %	587,837	47,027
Øvrige engasjement	§ 5-15		749		100 %	749	60
Øvrige engasjement (Utsatt skattefordel)	§ 18 (beregningsforskriften)		-		250 %	-	-
Sum kredittrisiko			79,619,718	4,755,484		25,243,451	2,019,476

Tabell 8 Kredittrisiko pr. engasjementskategori (tall i tusen)

Engasjement	Kapitalkrav
Lokale og regionale myndigheter	45,796
Institusjoner	157,323
Foretak	2,376
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1,766,894
Obligasjoner med fortrinnsrett	47,027
Øvrige engasjementer	60
Sum kapitalkrav kredittrisiko	2,019,476

Figur 6 Geografisk konsentrasjon: Utlån fordelt på fylke i % av totalt utlånsvolum pr. 31.12.2015

Eierbankene som distributørkanal gjør at kundene har en god geografisk spredning. Selskapets kunder er i hovedsak privatkunder hvor hver enkelt kunde utgjør en svært liten andel av selskapets totalportefølje.

Tabell 9 Utlån fordelt på engasjementstype og løpetid (tall i tusen)

Forventet løpetid	31.12.2015	0-1 mnd	1-3 mnd	3-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	5-10 år	Over 10 år
Utlån:									
Privatpersoner	55,621,950	38	1,982	889	4,726	121,042	436,133	2,668,839	52,388,301
Borettslag	8,868,801	-	-	5,277	3,016	12,000	56,125	325,554	8,466,829
Plasseringer:									
Statspapirer	2,852,377	1,200,397	1,361,603	290,378	-	-	-	-	-
OMF	5,855,077	169,672	274,724	360,420	676,784	3,677,577	695,901	-	-
Kommunepapirer	2,846,055	619,931	833,907	948,483	244,317	199,416	-	-	-
Bankinnskudd	3,386,131	3,386,131	-	-	-	-	-	-	-
Sum	79,430,391	5,376,169	2,472,215	1,605,448	928,843	4,010,035	1,188,158	2,994,393	60,855,131

Ut i fra tabell 9 kan vi se at EBK har god spredning i forfall på utlån og plasseringer, noe som bidrar til i minske kredittrisikoen i selskapet.

Selskapet har en diversifisert utlånsportefølje, med hensyn på geografi og enkeltkunder. For vurdering av konsentrasjonsrisiko benyttes Herfindahl-Hirshman-indeksen (HHI indeksen). Ved en eventuelt lite diversifisert portefølje mot enkeltkunder, bransje eller geografi vil indeksen vise dette i form av høye α - og β -verdier. Nivåene for påslag er satt ut ifra bransjestandard.

KREDITTRISIKO – STANDARDMETODEN

Som utsteder av obligasjoner med fortrinnsrett må alle engasjementer i sikkerhetsmassen tilfredsstillende risikoklasse 1 eller 2. Ved vurdering av rating benyttes kun ratinger fra Standard & Poor's Rating Services, Moody's Investors Service, Fitch Ratings og DBRS. Dersom en motpart er ratet av flere enn to av byråene, skal den nest beste ratingen benyttes jf. kapitalkravsforskriftens § 7-2. Dersom det foreligger to ratinger skal den laveste ratingen benyttes, og dersom motparten kun er ratet av ett godkjent byrå, benyttes denne.

- Stater og sentralbanker: Langsiktig rating fra godkjent ratingbyrå benyttes for tildeling av risikoklasse.
- Lokale og regionale myndigheter: Langsiktig rating på landet benyttes.
- Institusjoner: Langsiktig rating på institusjoner som er ratet av godkjent ratingbyrå skal benyttes for å fastsette risikoklasse for finansforetak.
- Foretak: Langsiktig rating fra godkjent ratingbyrå benyttes for tildeling av risikoklasse. Hvis det ikke foreligger godkjent rating benyttes 100 % vekt for engasjementet.

SIKKERHETER OG GARANTIER

Ved formidling av lån gjennom EBK er det en forutsetning at lånet ikke overstiger 60 % av eiendommens verdi ved innføring i EBK. Det er for øvrig et krav at det sikres pant i ferdigstilte boligeiendommer eller fritidseiendommer. De krav EBK stiller til pant tilfredsstillende kapitalkravsforskriftens vilkår til 35 % vektning av engasjementer med pantesikkerhet i boligeiendom. Verdidokumentasjonen skal være godkjent takst, meglervurdering, kjøpekontrakt/skjøte eller verdivurdering fra Eiendomsverdi AS, som ikke kan være eldre enn 6 mnd. ved innvilgelse av lånet.

Når eierbankene formidler lån til EBK påtar de seg obligatoriske garantier for lån de har formidlet. Disse garantiene er i hovedtrekk som følger:

1. *Saksgaranti* for hele lånebeløpet i perioden fra eierbanken anmoder om utbetaling til lånets pantesikkerhet har oppnådd rettsvern og eierbankens depotavdeling har kontrollert dokumentasjonen.
2. *Tapsgaranti* hvor banken plikter å dekke 80 % av et konstatert tap på utlån. Tapsgarantien er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Overskytende del på 20 % av tapet kan EBK motregne i provisjonen til alle eierbankene, proratarisk ut i fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres. Motregningsretten gjelder på en periode på 12 måneder.

Pr. 31. desember 2015 er det tatt ut oversikt over gjenstående lånesum mot verdivurdering av pantesikkerhet da lånet ble tatt opp. Denne viser at selskapet har utlån innenfor følgende sikkerhet;

Tabell 10 Fordeling av opprinnelig LTV (tall i tusen)

Loan to value (LTV)	Uindekserte verdier			
	Privat personer	Borettslag	Totalt	Andel totalt
0 <= 40	8,883,521	7,999,773	16,883,294	26 %
40 < x <= 50	9,134,531	556,067	9,690,597	15 %
50 < x <= 60	37,603,899	312,962	37,916,860	59 %
Summer	55,621,950	8,868,801	64,490,751	100 %
Gjennomsnittlig LTV	50.8 %	18.5 %	46.4 %	

EBKs utlån til kunder har en maksimal belåningsgrad («Loan to value», heretter LTV) på 60 % av boligens verdi ved innvilgelse. Sikkerheten er derfor vurdert som meget god og risikoen anses som lav.

LØPENDE VERDIVURDERING AV SIKKERHETER

Selskapets utlånsportefølje «vaskes» kvartalsvis mot markedsverdier estimert av Eiendomsverdi AS. Eiendomsverdis vektingsmodell beregner en markedsverdi basert på solgte objekt i nærområdet over tid, justert for prisutviklingen. De hensyntar også de verdivurderinger EBK har på eiendommen ved innvilgelse. Dersom boligmarkedet skulle fått et fall i priser vil selskapet ha god margin før et eventuelt lån som må tvangsinnføres vil føre til tap. Tabellen nedenfor viser indekserte «vaskede» verdier av EBKs utlånsportefølje.

Tabell 11 Fordeling av indeksert LTV (tall i tusen)

Loan to value (LTV)	Indekserte verdier			
	Privat personer	Borettslag	Totalt	Andel totalt
0 <= 40	12,407,862	8,412,479	20,820,341	32 %
40 < x <= 50	12,443,950	258,851	12,702,801	20 %
50 < x <= 60	20,768,575	172,471	20,941,045	32 %
60 < x <= 70	9,288,910	25,000	9,313,910	14 %
70 < x <= 75	404,279	-	404,279	1 %
75 < x	308,375	-	308,375	0 %
Summer	55,621,950	8,868,801	64,490,751	100 %
Gjennomsnittlig LTV	48.8 %	14.9 %	44.2 %	

Ved utgangen av 2015 viser vektet gjennomsnittlig vasket LTV 44,2 % mot ikke-vasket LTV på 46,4 %. Vask av borettslag viser vektet gjennomsnittlig LTV på 14,9 % mot ikke-vasket vektet gjennomsnittlig LTV på 18,5 %. Dette tyder på at boligprisene har jevnt over økt siden innvilgelse (kombinert med betaling av avdrag).

Noen lån er indeksert med en høyere LTV enn ved innvilgelse, noe som kan tyde på et fall i boligprisene for objekter tilknyttet disse lånene. Av tabellen ovenfor ser vi at ingen lån overstiger grensen på 75 % av boligens verdi som er maksimal LTV jf. finansforetaksloven § 11-8.

MISLIGHOLDSRISIKO I SIKKERHETSMASSEN

Selskapets obligasjoner med fortrinnsrett rates av Moody's. Moodys Collateral Score forteller investorene om Moody's modellering av tapsrisiko knyttet til kredittkvaliteten i sikkerhetsmassen i et Aaa-scenario. Jo høyere kredittkvaliteten er, desto lavere er collateral score. Collateral score bestemmer nivået for tap som Moody's anslår vil påvirke investorene av selskapets OMFer ved et eventuelt mislighold av disse, basert på kredittkvaliteten i sikkerhetsmassen. Collateral score er Moody's analyse av hvor mye risikofrie aktiva som må tilføres sikkerhetsmassen for å tilsvare den negative effekten av stresstestscenario som definert av Moody's. For mer informasjon henvises det til Moody's metodologi for definisjon og beregning av collateral score.

I rapporten for 2. kvartal 2015, har Moody's angitt en collateral score på 2,0 %, og dette er lavest blant globale obligasjonsutstedere som er ratet av Moody's. I tabellen fremkommer EBKs OMFer som Eika Boligkreditt Mortgage Covered Bond Programme.

Tabell 12 Oversikt over de 10 beste Collateral Score i verden pr. 30.06.2015, kilde: Moody's Covered Bond report

EXHIBIT 11

Deals with lowest (best) Collateral Scores

Name of Programme	Type of Programme	Country	Cover Pool Losses
Eika Boligkreditt AS Mortgage Covered Bonds	Mortgage	Norway	2.0%
OP Mortgage Bank Mortgage Covered Bonds II	Mortgage	Finland	2.2%
Nordea Bank Finland PLC - Covered Bonds	Mortgage	Finland	2.2%
HSBC Covered Bond Programme	Mortgage	UK	2.2%
SpareBank 1 Boligkreditt AS Mortgage Covered Bond Programme	Mortgage	Norway	2.5%
Royal Bank of Scotland Plc - Mortgage Covered Bonds	Mortgage	UK	2.5%
Coventry Building Society Covered Bond Programme	Mortgage	UK	2.6%
Barclays Bank plc Covered Bonds	Mortgage	UK	2.6%
Moorland Covered Bond Programme	Mortgage	UK	2.7%
Commerzbank AG - Mortgage Covered Bonds	Mortgage	Germany	2.7%

STRESSTEST PÅ BOLIGPRISER

EBK gjennomfører stresstester av verdifall i boligpriser for å belyse selskapets kredittrisiko på utlån. I kapitalkravsforskriften er det en forutsetning at det eksisterer pant innenfor 80 % av boligens verdi for at boliglån kan risikovektes 35 %. Hvis dette ikke er tilfellet, vil selskapet få et økt kapitalbehov for den andelen av utlånene som må vektet 75 %² fremfor 35 % i kapitalkravsbergingen. Det foretas beregninger basert på verdifall i boligpriser på henholdsvis 15 %, 25 % og 35 %. Før for eksempel et

² Det antas at utlånene vil tilfredsstillere krav til massemarked og kan således vektet 75 % jf. kapitalkravsforskriften.

verste-fall-scenario på 35 % boligprisfall ville ha inntruffet, ville EBK allerede ha tatt i bruk en rekke virkemidler for å bedre kvaliteten på selskapets sikkerhetsmasse, herunder beredskapsplan ved et boligprisfall. Hvis enkelte lån i sikkerhetsmassen får en belåningsgrad som overstiger 75 % (60 % for fritidsboliger), kan ikke denne andelen av lånet regnes med ved fastsettelsen av den samlede verdien på sikkerhetsmassen. Dette vil ha betydning for selskapets oppfyllelse av balansekravet i loven og forpliktelser knyttet til overpantsettelse.

Selskapet har bedre sikkerhet i porteføljen og lavere grense for LTV enn det som er vanlig blant OMF-utstedere i Norge, og er derfor godt rustet til å håndtere risikoen knyttet til verdifall i boligpriser. Et fall i boligprisene vil generelt bli håndtert raskt ved hjelp av garantistruktur og overholdelse av lovverk knyttet til OMF. Det er derfor ikke innregnet noe økt pilar I-krav for et verste-fall-scenario med boligprisfall på 35 %, da risikoen knyttet til et generelt boligprisfall er tilstrekkelig ivaretatt av selskapets garantistruktur, samt opprettholdelse av krav til overpantsettelse i sikkerhetsmassen.

STYRING OG KONTROLL

EBKs distribusjonskanal er gjennom eierbankene. Dette er banker som er lokalt forankret med høy grad av lojale kunder, og med gode kunnskaper om sine markeder. Kundeseleksjon gjennom eierbankene vurderes å bidra til at selskapet gjennomgående har lojale og gode kunder.

Selskapet har etablert strategi for kredittrisiko på utlån, strategi for motpartsrisiko samt strategi for kapitalforvaltning, som danner grunnlaget for styring og kontroll med kreditt- og motpartsrisiko. Løpende vurderes status i forhold til etterlevelse av selskapets kredittstrategi, og status i forhold til vedtatt risikovilje rapporteres til styret kvartalsvis i risk- og compliancerapport. Løpende foretas kontroller av etterlevelse av kredithåndboken, herunder depotkontroller. Overordnet styring og kontroll av risiko er nærmere beskrevet i kapittel 4 ovenfor.

KAPITALBEHOV

EBK benytter seg av standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittrisiko. Kapitalkravet er beregnet til 2 019 millioner kroner ved utgangen av 2015. Selskapets kapitalmål er vurdert å være tilstrekkelig for eventuell kredittrisiko vurdert utover minimumskrav til kapital i Pilar I.

9 MOTPARTSRISIKO

Definisjon: Motpartsrisiko er risiko for tap som skyldes at motparter ikke kan møte sine betalingsforpliktelser, og er således en kredittrisiko. Motpartsrisiko vedrører alle fordringer på motparter, herunder garantier, uoppgjorte handler, ikke benyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivateksponering. Motpartsrisikoen avhenger blant annet av fordringens størrelse, tid til forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi.

RISIKOVILJE OG EKSPONERING

Selskapet har etablert en strategi for motpartsrisiko for å sikre at overordnede krav til styring og kontroll med motpartsrisiko er ivaretatt. Strategien skal ivareta selskapets kontroll med store engasjementer, herunder samlet engasjement mot en enkelt motpart. Dokumentet skal sikre at motpartsrisikoen til enhver tid er under kontroll gjennom etablering av rammer for motpartsrisiko, sikre etablering av ISDA med tilhørende CSA med derivatmotparter, samt en klar fordeling av ansvar og myndighet.

Selskapet har etablert følgende risikorammer for motpartsrisiko:

- Høyeste grense for samlet engasjement (forskrift om store engasjementer)
- Intern høyeste grense for samlet engasjement
- Inngåelse av derivatavtaler og maksimal eksponering med en motpart

EBK er eksponert for motpartsrisiko gjennom både utlån, plassering av overskuddslikviditet og derivater. I dette kapittelet rettes det fokus på motpartsrisiko knyttet til derivater og plasseringer i bankinnskudd, da dette ikke faller naturlig som en del av vurderingen av øvrige risikofaktorer. Motpartsrisiko knyttet til utlån behandles som kredittrisiko og motpartsrisiko knyttet til plasseringer av overskuddslikviditet behandles som markedsrisiko.

- **Motpartsrisiko knyttet til bankinnskudd i kredittinstitusjoner**

EBK benytter bankinnskudd for plassering av overskuddslikviditet, og er således eksponert for motpartsrisiko overfor de ulike bankene. Bankinnskudd skal kun foretas hos banker med lav kredittrisiko, og skal være innenfor kravene til å inngå i sikkerhetsmassen (minimum risikoklasse 2, rating A-/A3 ved løpetid inntil 100 dager). Rammer for motpartsrisiko pr. bank er definert i selskapets strategi for kapitalforvaltning, herunder investeringsmandatet.

- **Motpartsrisiko knyttet til derivater**

Virksomheten i EBK er underlagt strenge regler for risikoeksponering, og plikter å ikke påta seg større rente- og valutarisiko enn det som til enhver tid er forsvarlig³. Det betyr at selskapet benytter både rente- og valutaderivater ved innlån i valuta og/eller til fast rente for å holde risikoen på et minimum. Det samme gjelder sikring av renterisiko relativt til utlån til fast rente.

Derivater skal kun inngås med motparter med lav kredittrisiko, og skal være innenfor kravene til å kunne inngå i sikkerhetsmassen (minimum risikoklasse 2, rating A-/A3)⁴. EBK skal kun inngå

³ FOR-2007-05-25-550 Forskrift om kredittforetaks obligasjoner §§ 5 og 7.

⁴ Ved nedgradering under risikoklasse 2 kan derivatene fortsatt inngå i sikkerhetsmassen, forutsatt at motparten stiller tilfredsstillende sikkerhet.

derivater under det etablerte rammeverket fra International Swaps and Derivatives Association (ISDA). ISDA Masteravtaler med tilhørende Credit Support Annex (CSA), er basert på en standardisert mal for de fleste norske OMF-utstedere som inngår derivatavtaler. Denne benyttes med hver enkelt motpart og for hver valuta for den underliggende utstedelse av OMF.

Selskapet beregner motpartsrisiko i derivater ved bruk av standardisert metode⁵. Det tas hensyn til finansiell sikkerhet i form av kontanter og verdipapirer⁶ i beregningen av kapitalkrav knyttet til motpartsrisiko i derivater. Selskapet har pr. 31. desember 2015 følgende motpartseksposering i derivater pr. ratingkategori;

Tabell 13 Motpartsrisiko i derivater etter standardisert metode (tall i tusen)

Rating derivat mot part	EAD*	Risikoklasse	Risikovekt	Beregningsgrunnlag
AA	2,706,472	1	20 %	541,294
A	745,046	2	50 %	372,523
	3,451,518			913,818

*Exposure at default, foretakets derivateksponering, beregnes som maks av derivatets potensielle framtidige eksponering og markedsverdi fratrukket mottatte sikkerheter i form av kontanter eller

Det er inngått CSA-avtaler (Credit Support Annex) med alle av selskapets derivatmotparter. Selskapets avtaleverk med derivatmotparter regulerer at selskapet ensidig har rett på sikkerhet for markedsverdier på derivatene som overstiger de forhåndsdefinerte rating-grensene. Ettersom CSA-avtalene er ensidige vil EBK derfor ikke komme i en situasjon der selskapet må stille sikkerhet ved eventuell svekket rating. Beregning av markedsverdiene foretas vanligvis ukentlig under det etablerte avtaleverket. EBK har etablert daglig verdiberegning med noen motparter, og jobber med å få til dette med ytterligere motparter, noe som bidrar til å redusere selskapets kredittrisiko ytterligere. EBK har inngått avtaler om mottak av verdipapirer som sikkerhet fra enkelte motparter. Underliggende verdipapirer regnes ikke som en del av motpartrisikoen i selskapet, da disse er poster utenom balansen. Likevel er det nødvendig med en begrensning på hvilke verdipapirer som godtas som sikkerhet, samt en spredning på ulike motparter. Dette er regulert i avtalen med motpartene.

- **CVA-risiko**

CRD IV introduserte et nytt tilleggskrav som skal dekke risikoen knyttet til endring av virkelig verdi av bilaterale derivatavtaler som ikke er børsomsatt⁷. Dette tilleggskravet beregnes basert på motpartens kredittverdighet, og kalles Credit Valuation Adjustment (CVA)⁸. CVA-tillegget ble en del av beregningsgrunnlaget fra og med 30. september 2014. Ved utgangen av 2015 ble det beregnet til 1,9 milliarder kroner.

⁵ FOR-2006-12-14-1506 Kapitalkravsforskriften kapittel 23.

⁶ FOR-2006-12-14-1506 Kapitalkravsforskriften kapittel 17 og 18.

⁷ Bilaterale derivatavtaler kalles også «over the counter» eller OTC-derivater.

⁸ FOR-2006-12-14-1506 Kapitalkravsforskriften Kapittel 20a.

Tabell 14 Totalt beregningsgrunnlag for motpartsrisiko knyttet til derivater og bankinnskudd pr. 31.12.2015 (tall i tusen)

Beregningsgrunnlag for motpartsrisiko		Beløp
Beregningsgrunnlag for bankinnskudd		677,330
Beregningsgrunnlag derivater		913,818
Beregningsgrunnlag for CVA-risiko		1,929,894
Totalt		3,521,041
Pilar I kapitalkrav	8 %	281,683

STYRING OG KONTROLL

Selskapet har etablert strategi og tilhørende rammer for motpartsrisiko som danner grunnlag for styring og kontroll av motpartsrisikoen i EBK. Løpende vurderes status i forhold til etterlevelse av selskapets strategi for motpartsrisiko, og status i forhold til vedtatt risikovilje rapporteres til styret kvartalsvis i risk- og compliancerapport.

KAPITALBEHOV

Kapitalkravet beregnet etter pilar I vurderes å dekke tapsrisikopotensialet knyttet til motpartsrisiko i porteføljen.

10 MARKEDSRISIKO

Definisjon: Markedsrisiko er risikoen for tap i markedsverdier til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i renter, kredittspreader og valutakurser. Markedsrisiko består av renterisiko, spreadrisiko, valutarisiko og aksjerisiko.

RISIKOVILJE OG EKSPONERING

Selskapets formål er å oppnå gunstig finansiering gjennom utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett. Det legges til grunn at selskapets overskuddslikviditet må tilfredsstillende krav om hva som kan inngå i sikkerhetsmassen gitt i lov og forskrift. Målsetting med selskapets plasseringer av overskuddslikviditet er til enhver tid å ha tilgjengelig likviditet til å sikre finansiering av vekst og forfall, samt å tilstrebe en høyest mulig avkastning innenfor gitte risikorammer. Beholdningen av overskuddslikviditet plasseres i bankinnskudd eller renteinstrumenter i norske kroner. I tillegg har selskapet mottatt likviditet i NOK og EUR, som skyldes mottak av kontantsikkerhet fra derivatmotpartene. Mottatt kontantsikkerhet plasseres videre som innskudd i banker eller i sikre verdipapirer i den valuta de mottas. Dette for å sikre at selskapet ikke har valutarisiko på kontantsikkerheten.

Selskapet skal ha markedsrisiko innenfor lav til moderat risiko. Markedsrisiko vil normalt bestå av rente- og kredittspreaderisiko. Total risikoramme på balansen skal være 4 % av selskapets rene kjernekapital, der sammensetningen forventes å være fordelt på 1 % renterisiko og 3 % kredittspreaderisiko. Den enkelte plassering skal ikke ha lenger rentebinding enn 1 år, og maksgrensen for gjennomsnittlig durasjon på hele likviditetsporteføljen er 0,3 år. De enkelte verdipapirenes løpetid skal være kortere enn 3,5 år og gjennomsnittlig løpetid skal være kortere enn 2 år. Renterisikoen stresstestes ved å se på et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng. Kredittspreaderisiko stresstestes basert på Finanstilsynets modul for markedsrisiko for all overskuddslikviditet foruten kommunepapirer. Spreadendringer i kommunepapirer bygger på en database og stresstestes basert på et historisk krisescenario over en ettårsperiode (kilde: DNB Markets «Weekly Credit Report»). På bakgrunn av denne analysen benytter selskapet en

kredittspredendring på 0,6 % for kommunepapirer. Likviditetsporteføljen skal ikke påta seg usikret valutarisiko.

EBKs verdipapirportefølje pr. 31.12.2015 var på 11,6 milliarder kroner og utgjorde om lag 13 % av selskapets forvaltningskapital. Selskapet har investert i statspapirer, obligasjoner med fortrinnsrett og kommunepapirer. Av statspapirene denominert i EUR er dette fordelt på NOK 1,44 milliarder investert i franske statspapirer og NOK 1,03 milliarder i tyske statspapirer. Likviditetsporteføljen varierer i størrelse i forhold til selskapets behov for likviditet det neste året. Selskapet har beregnet kapitalkrav for verdipapirporteføljen pr. 31.12.2015 basert på standardmetoden for kredittrisiko (pilar I) etter kapitalkravsforskriftens del II.

Tabell 15 Beregningsgrunnlag og kapitalkrav for markedsrisiko (tall i tusen)

Verdipapirtype	EUR	NOK	Totalt NOK	Risiko-vekt	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav
Statspapirer	2,466,778	399,528	2,866,306	0 %	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	633,719	5,244,646	5,878,365	10 %	587,837	47,027
Kommunepapirer	-	2,862,239	2,862,239	20 %	572,448	45,796
Sum verdipapirportefølje	3,100,497	8,506,413	11,606,910		1,160,284	92,823

Selskapet er i tillegg eksponert for markedsrisiko i form av renterisiko som oppstår på grunn av ulik rentebinding på eiendeler og gjeld. Denne risiko behandles særskilt under «renterisiko knyttet til rentenetto» under punkt 11.

STYRING OG KONTROLL

Selskapet har etablert strategi for balansestyring, samt strategi for kapitalforvaltning og tilhørende investeringsmandat, som danner grunnlaget for styring og kontroll av markedsrisikoen. Selskapets risk- og compliancefunksjon vurderer løpende eksponering i forhold til vedtatt risikovilje og rammer i kvartalsvis risk- og compliancerapport til styret. Selskapets styrefastsatte ramme i prosent av ren kjernekapital skal dekke renterisiko ved et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng, samt økte kredittspredautganger på selskapets verdipapirportefølje. I det daglige styres markedsrisikoen ved at innlånsavdelingen foretar handler med selskapets overskuddslikviditet.

KAPITALBEHOV

Kapitalkravet knyttet til markedsrisiko er hensyntatt i standardmetoden for kredittrisiko og utgjør 93 millioner ved utgangen av 2015, herunder risikovekting av de ulike verdipapirplasseringene.

11 RENTERISIKO KNYTTET TIL RENTENETTO

Definisjon: Renterisiko knyttet til rentenetto oppstår på grunn av ulik rentebinding på innlån og utlån, og/eller at selskapet låner inn fra andre markeder enn det låner ut til, slik at renten på innlån endres uten at selskapet kan endre utlånsrenten like raskt.

RISIKOVILJE OG EKSPONERING

Renterisiko skal begrenses gjennom å sikre at utlån til flytende rentebetingelser er finansiert av innlån eller derivater som gir flytende rentebetingelser, og at utlån til fast rente sikres med derivater som gir flytende rente. Selskapet skal benytte derivater aktivt for å redusere renterisiko. Renterisiko knyttet til rentenetto skal være innenfor lav risiko.

EBK har hovedsakelig utlån til flytende rentebetingelser. I henhold til finansavtaleloven kan renten på slike utlån, med seks ukers varsel, justeres i takt med utviklingen i selskapets innlånskostnader. I relasjon til innlånspris overfor eierbankene er EBK ikke underlagt en slik varslingsfrist. Endringer i innlånsprisen kan derfor gjennomføres raskere, noe som sikrer effektiv tilpasning til endringer i EBKs innlånskostnader.

EBK tillater fastrentelån i sikkerhetsmassen, regulert av et eget avtaleverk med eierbankene. EBK fastsetter innlånspris for fastrentelån, og eierbankene fastsetter kundens vilkår og rente basert på innlånspris og risikovurdering i engasjementet.

Selskapet benytter sikringsbokføring etter IFRS på innlån med fast rente, og en renteswap må ved inngåelse vurderes å være svært effektiv. Selskapet måler renterisiko på balansen kvartalsvis, basert på de ulike engasjementenes durasjon. Med durasjon menes antall år til neste renteendring.

Tabell 16 Rentesensitivitet i balansen (tall i tusen)

Rentesensitivitet	Durasjon	Beløp	Effekt rentenedgang	Effekt renteoppgang
Innlån	0.13	70,565,313	(184,359)	184,359
Utlån med flytende rente*	-0.12 / -0.06	61,560,714	147,746	(73,873)
Utlån med fast rente	-3.24	2,930,037	190,139	(190,139)
Utlånsderivater	2.95	2,747,397	(162,314)	162,314
Plassering i statspapirer	-0.12	2,852,377	6,678	(6,678)
Plassering i OMF	-0.16	5,855,077	19,172	(19,172)
Plassering i kommunepapirer	-0.21	2,846,055	12,125	(12,125)
Plassering i bankinnskudd	-0.01	3,386,131	464	(464)
Renterisiko ved skift i rentekurve på 2 %-poeng			29,652	44,221

*Durasjon på utlån med flytende rente er estimert til 0.06 ved oppgang og 0.12 ved nedgang i pengemarkedsrenta. Asymmetri pga. mulighet til å avvende rentenedsettelse på utlånsporteføljen ved nedgang.

Selskapets rentebinding på innlån er lengre enn på utlån. I en situasjon med renteøkning i fundingkostnad på 2 prosentpoeng vil i realiteten selskapet få en gevinst, så lenge eiendelssiden i balansen har kortere rentebinding enn gjeldssiden. Det kan likevel være andre faktorer som gjør at selskapet reduserer sin margin på utlån og netto renteinntekter, men det vil være uavhengig av renterisikoen.

STYRING OG KONTROLL

Selskapet har etablert strategi for balansestyring som danner grunnlaget for total renterisiko i selskapets balanse. Dette inkluderer også likviditetsporteføljen, og renterisiko knyttet til rentenetto går på den totale rentebindingen selskapet har.

Ved økning i finansieringskostnader eller pengemarkedsrenter vil en renteendringsbeslutning mot eierbankene foretas av administrerende direktør, i samråd med ledergruppen i selskapet, basert på prognoser med forventet renteutvikling og planlagt ny funding. Slike prognoser foretas av økonomiavdelingen.

Renterisikoen måles kvartalsvis som verdiendring gitt 2 prosentpoeng endring i rentenivå, og selskapet har definert maksimal eksponering knyttet til dette. Eksponeringen rapporteres kvartalsvis i selskapets risk- og compliancerapport til styret.

KAPITALBEHOV

Renterisiko knyttet til rentenetto inngår ikke under Pilar I-krav til kapital. Vurdering av kapitalkrav for renterisiko inngår i vurderingen av Pilar II-buffer, og selskapets kapitalmål vurderes å være tilstrekkelig for å dekke risikoer utover regulatorisk minstekrav.

12 FINANSIERINGS- OG LIKVIDITETSRISIKO

Definisjon: Risiko for at selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for førtidig realisering av eiendeler. I verste fall er likviditetsrisiko risikoen for at selskapene ikke klarer å refinansiere seg i tilstrekkelig grad til å møte forpliktelser ved forfall.

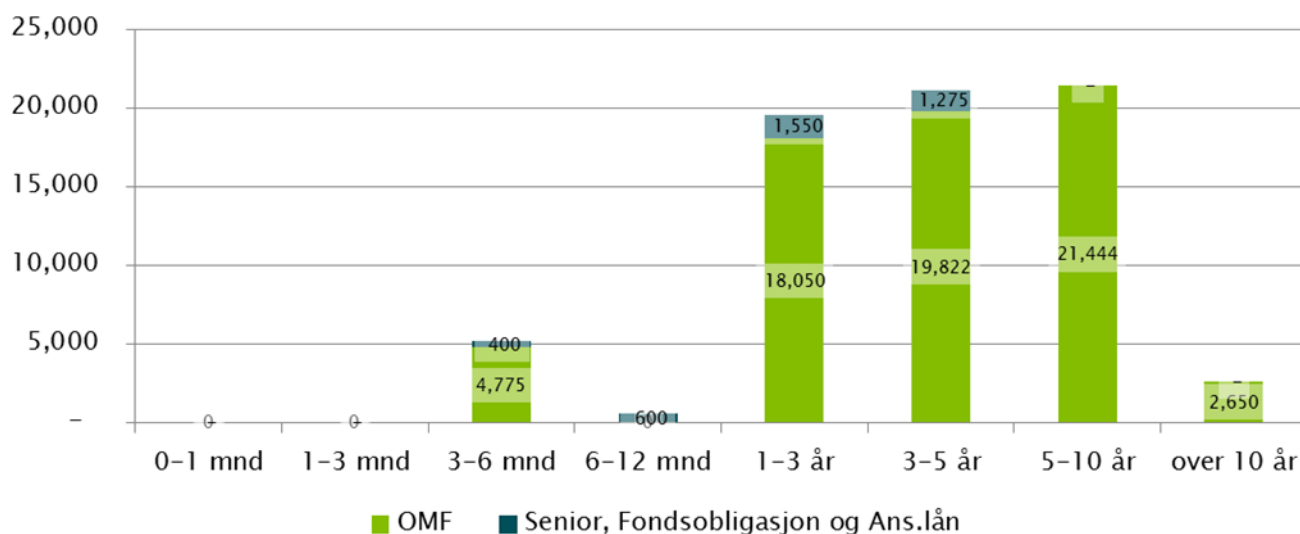
RISIKOVILJE OG EKSPONERING

EBK skal finansiere utlån hovedsakelig gjennom å utstede OMF. Gjennom adgang til å utstede slike obligasjoner oppnår EBK lavere innlånskostnad enn eierbankene. Selskapet vil også ta opp ordinære senior obligasjonslån, dette for å dekke overpantsettelse i henhold til EMTCN programmet og bail-in-able debt-vurderinger fra ratingselskap. EBK har etablert et internasjonalt låneprogram for å utstede obligasjoner med fortrinnsrett Dette såkalte Euro Medium Term Covered Note Programme (EMTCN) ble signert og godkjent av UK Listing Authority første gang 10. august 2007. Obligasjonene under EMTCN programmet blir utstedt både mot norske og internasjonale investorer. Programmet oppdateres årlig.

For å holde finansierings- og likviditetsrisikoen tilfredsstillende lav, samt å oppfylle finansforetaksloven § 11-12, forskrift om kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, og forskrift om forsvarlig likviditetsstyring, har selskapet etablerte rammer for finansierings- og likviditetsrisiko.

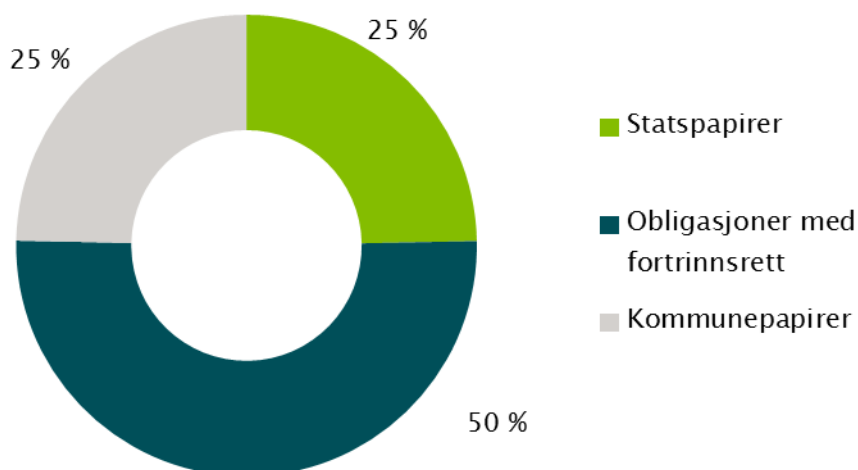
Selskapet har pr. 31.12.2015 en god likviditetssituasjon med en total likviditetsbeholdning på om lag 10 milliarder ekskludert mottatt kontantsikkerhet. EBK har totalt i 2015 utstedt 11,5 milliarder kroner i obligasjoner. Selskapet har i 2015 overholdt alle rammer for risikoeksponering. Grunnet lav fundingaktivitet utover i året samt forfall er gjennomsnittlig gjenværende løpetid på total funding, OMF og senior noe redusert. Aktiviteten i 2015 og status ved utgangen av året er likevel i tråd med mål og rammer for likviditetsstyringen.

Figur 7 Forfallsstruktur pr. 31.12. 2015 (tall i tusen)

EBK har i løpet av første halvår 2015 foretatt funding på meget gunstige nivåer. I andre halvår derimot stoppet det norske markedet noe opp, og nivåene gikk betraktelig ut. Selskapet valgte å hente ny funding i EUR i 4. kvartal 2015. Interessen hos investorene til å tegne i selskapets OMFer har vært høy også i 2015 og selskapet har videre oppnådd gode betingelser på innlån til tross for utgangen i andre halvår 2015.

Figur 8 Likviditetsbufferens sammensetning

Finansdepartementet fastsatte den 25. november 2015 regler om kvantitative krav til likviditetsreserve (Liquidity Coverage Ratio, «LCR») for banker, kredittforetak og holdingselskaper i finanskonsern som ikke er forsikringskonsern. Reglene er inntatt i CRR/CRD IV-forskriften og forskrift om forsvarlig likviditetsstyring.

EBK skal tilfredsstille de til enhver tid gjeldende krav til likviditetsreserve (LCR). Selskapet følger utviklingen i LCR nøye og benytter egne prognosemodeller for å være beredt til å kunne tilpasse likvide aktiva som kan regnes med i indikatoren på kort tid. Pr. 31.12.2015 rapporterte selskapet

en LCR på 312 %, men dersom vi holder mottatt kontantsikkerhet plassert i bank og i verdipapirer utenfor utgjorde LCR-indikatoren 194 %.

Et eventuelt minstekrav til stabil finansiering (Net Stable Funding Ratio, «NSFR») er foreslått innført i 2018. Inntil det foreligger konkrete anbefalinger fra EBA, og inntil den endelige definisjonen av NSFR er klar, vil Finanstilsynets beregning av NSFR være basert på Baselkomitéens endelige anbefalinger fra oktober 2014. Selskapet har fra og med 30. september 2014 rapportert NSFR kvartalsvis til offentlige myndigheter. Selskapets NSFR-indikator var på 102 % pr. 31.12.2015.

STYRING OG KONTROLL

Selskapet har etablert egen strategi for finansieringsrisiko, herunder definert risikovilje, risikorammer samt kriseplan ved likviditetsmangel. Denne danner grunnlaget for likviditetsstyringen.

Styring av finansierings- og likviditetsrisiko skjer gjennom rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter. I tillegg er det etablert et avtaleverk mellom aksjonærene og EBK som sikrer at selskapet kan få tilført likviditet i en krisesituasjon. Avtalen går ut på at eierbankene, under gitte forutsetninger er forpliktet til å kjøpe selskapets OMFer. Kjøpsforpliktelsen er oppad begrenset til forfall på selskapets OMFer, utstedt under EMTCN-programmet og tilhørende swapavtaler, de kommende tolv månedene. Det gjøres fradrag for EBKs egen likviditet. Bankene kan deponere disse OMFene i Norges Bank mot en avkortning. EBK har ikke deponeringsadgang i Norges Bank.

Selskapet er organisert med avdeling for innlån med finansdirektør/CFO som foretar den operative likviditetsstyringen, og rapporterer til administrerende direktør. Innlånsavdelingen benytter likviditetsprognoser, spesielt ved opptak av ny funding. Ved opptak av ny funding, simuleres fremtidig likviditetsbeholdning, refinansieringsindikatorer og snittløpetid på funding. Styret mottar hvert kvartal oversikt over forfallsstrukturen på selskapets eiendeler og gjeld, samt utvikling i selskapets likviditetsindikatorer for evaluering av likviditetsrisiko.

Selskapets risk- og compliancefunksjon måler eksponering knyttet til finansierings- og likviditetsrisiko i forhold til vedtatte rammer på løpende basis, og rapporterer den faktiske eksponeringen i risk- og compliancerapport til styret kvartalsvis. Disse rapportene gir ledelsen og styret grunnlag for å vurdere status for eksponeringen i henhold til etablerte rammer og mål. Selskapet foretar stresstester der effekt på likviditetsbeholdningen simuleres ved eventuelle likviditetskriser; herunder markedsspesifikke, selskapsspesifikke kriser og kombinasjon av disse.

KAPITALBEHOV

Finansierings- og likviditetsrisiko inngår ikke under Pilar I-krav til kapital. Vurdering av kapitalkrav for finansierings- og likviditetsrisiko inngår i vurderingen i ICAAP/ILAAP, og selskapets kapitalmål vurderes å være tilstrekkelig for å dekke kapital- og likviditetsbehov utover regulatorisk minstekrav.

13 OPERASJONELL RISIKO

Definisjon: Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter også compliancerisiko og juridisk risiko.

RISIKOVILJE OG EKSPONERING

EBK har en oversiktlig virksomhet og enkel organisasjon og har derfor valgt basismetoden for beregning av kapitalkrav. I basismetoden er beregningsgrunnlaget for minstekravet til ansvarlig kapital gitt ved 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år multiplisert med 12,5, jf. § 42-1 i kapitalkravsforskriften.

Tabell 17 Beregningsgrunnlag og kapitalkrav for operasjonell risiko (tusen)

Operasjonell risiko	2013	2014	2015
Netto inntekter	189,804	181,689	167,151
Gjennomsnittlig inntekter			179,548
Beregningsgrunnlag			336,653
Kapitalkrav			26,932

Selskapet skal ha en lav risikoprofil når det gjelder operasjonell risiko. Operasjonell risiko som kan gi tap for EBK er i all hovedsak knyttet til manglende etablering av pant, internkontrollsvikt eller svikt i IT-systemer.

STYRING OG KONTROLL

Selskapet har etablert strategi for operasjonell risiko og IT-strategi som danner grunnlaget for styring og kontroll med operasjonell risiko. Det er implementert en rekke retningslinjer og rutiner for alle vesentlige prosesser i selskapet. Disse skal bidra til at identifiserte operasjonelle risikoer blir håndtert på en slik måte at gjenværende risiko blir akseptabel. Selskapet skal til enhver tid ha oppdatert forretningskontinuitetsplan som sikrer at selskapet kan opprettholde driften, samt at funksjoner skal ha tilfredsstillende backup. Videre er det også utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Selskapet følger opp operasjonell risiko gjennom rapportering og registrering av uønskede hendelser, gjennomføring av complianceaktiviteter og internrevisjon mv. Risk- og compliancefunksjonen utarbeider kvartalsvis en risk- og compliancerapport som kvantifiserer og vurderer den operasjonelle risikoen gjennom hendelsesrapporteringen. Disse rapportene gir ledelsen og styret grunnlag for å vurdere status for eksponeringen i henhold til etablerte rammer og mål.

KAPITALBEHOV

EBK benytter seg av basismetoden for beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko. Kapitalkravet er beregnet til 26,9 millioner kroner pr. 31. desember 2015.